

Fabricius: Det skal i Dag nævnes med Eftertryk, at denne Dag er skelsættende i den kirkelige Lovgivning i Danmark, idet Staten ændrer Kirkens ældgamle Orden, uden at Kirken er hørt. Hidtil har dette aldrig været foretaget af Lovgivningsmagten i Danmark, hverken af den eneældige Kongemagt eller af den danske Rigsdag. Da man sluttede de bevægede Perioder 125 Aar efter Reformationens Indførelse med alle de mange store åndelige Lovfæstelser, som maatte nedfældes i Lovgivningen, og stod over for Enevældens Overtagelse af den kirkelige Styrelse, fastslog Enevældens juridiske Talsmand, at man maatte „undgaa Statspavedømmet“, og var det sandt dengang, er det unægtelig ikke mindre sandt i Dag. Det er mere alvorligt nu, fordi den moderne Stat kræver et Indseende med opinionsdannende Faktorer ogsaa i Fredstid, som vi ikke tidligere har kendt. Det stammer fra Machiavelli i Renæssancetiden, og det er jo i Nazi-Tyskland blevet personificeret for os. Men ogsaa inden for Demokratiet kender man den samme Tendens: at den moderne Stat kræver Indseende med opinionsdannende Faktorer, og det har i Sandhed, ikke mindst efter de Erfaringer, vi har fra Norge, faaet den danske Kirkekreds til at vaagne. Vi vil hævde, at det er en af denne Krigs Erfaringer, at Diktatur fra verdslig Magt over for aandelige Ting er ubetinget, set fra Menighedens Side, Fjenden.

Derfor vil vi i Dag staa over for den Kendsgerning, at meget store Dele af det danske Folk, som er dybt knyttet til den kristelige Menighed, vil sige et rent og blankt Nej, naar der her fra dette Sted tales om Folketinget som den eneste virkelige Autoritet i kirkelige Lovgivningssager.

Det ærede Medlem Hr. Jørgen Jørgensen sagde i Gaar rent ud, at Folketinget taler paa Kirkens Vegne, og der er ingen andre, der kan tale paa Kirkens Vegne, og han lod endda skinne igennem, at det at nægte at efterleve disse Bestemmelser er at nægte at respektere en Afgørelse, der er truffet af Menigheden. Til en saadan Tankegang svares der nej og nej og atter nej! Der har aldrig eksisteret, der eksisterer ikke og der vil aldrig komme til at eksistere noget Kirkesamfund paa Jorden, som erkender, at politiske Parlamenter er deres rette Kirkeforsamling og Synode. Jeg ved ikke, hvor mange i dette høje Ting der er Medlemmer af den danske Folkekirke, det har ikke min Interesse. Jeg ved, at ingen af os har Pligt til at være Medlem af den danske Folkekirke. Vi har en anden Opgave,

og det er at forvalte Statens Interesser. Det er det verdslige Samfunds Interesser, vi skal varetage; men at konstituere os som en Kirkeforsamling, hvor ikke engang Kirkens selvstændige Bispeembeder kan komme til Orde, det er uden al Mening, og hvor glad det ærede Medlem Hr. Jørgen Jørgensen end kan være for Tanken, maa jeg beklage, at store Kirkekredse aldrig nogen Sinde vil følge ham paa den Vej, og jeg vil tilføje, at heller ingen kyndig Kirkehistoriker vil godkende det. Den Maade, hvorpaa Danmarks Gejstlighed blev behandlet fra denne Talerstol i Gaar, er lidet betryggende for Aandsfriheden. Der blev sagt saa mange skarpe Ord, saa mange dømmende Ord, afvisende Ord og haanlige Ord om den danske Gejstlighed, at jeg føler mig kaldet til paa det eftertrykkeligste at tilbagevise disse Ord.

Dette gælder ogsaa, hvad angaar den Adresse, som er tilgaaet Regering og Rigsdag. Det ærede Medlem Hr. Juul talte her om en Bandstraale. Jeg vil for øvrigt sige, at det at lyse i Band betyder at erklære en anden for at være udstødt, men det har ikke noget at gøre med, om den anden selv er udtraadt. Det ærede Medlem talte om det forargelige i Adressens Form, som skulde vise os i al sin Gru, hvad vi her i Danmark kunde komme ud for, hvis vi fik en Kirkeforfatning. Jeg vil sige, at denne Forhandling har vist mig i al sin Gru, hvor lidt Tolerance saakaldt frisindede Kredse har; hvis deres Ønsker bliver anfægtet.

Jeg har Lyst til at sige, at Danmark er det eneste Land i hele den vide Verden, hvor man ikke tør vove at betro Menigheden at styre sine egne Sager. Ja, det gælder kun den Del af det danske Folk, der er Medlemmer af den evangelisk-lutherske Kirke; de, der er Medlemmer af andre Kirkesamfund, kan man godt betro det.

Man reducerer en Trediedel af Danmarks Præsters alvorlige Henvendelse til Rigsdagen til ingenting, og vi faar at vide, at de er egentlig ganske obscure og lidet betydende Mørkemænd. Jeg skal sige Dem, hvem de er. Det er en Række prøvede, besindige og vel uddannede Mænd, som har gjort en stor Indsats i den danske Menigheds og det danske Folks Liv og ser det som deres Hovedopgave at gøre det; Mænd af alle Aldersklasser, Mænd af alle kirkelige Retninger, Mænd paa alle Trin af den gejstlige Embedsstige, Mænd, som har staaet deres Prøve i den onde Tid. Og nu, da de tillader sig at udtale sig, viftes det hele til Side. Dette er Sandheden om, hvad det er for en Henvendelse, vi har faaet.

Jeg vil gerne henstille ikke blot til det